

Согласно член 1, став (3), алинеја 1) од Правилата за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија (Службен Весник на РМ бр. 231/18 од 18.12.2018), ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ Скопје, како оператор на електродистрибутивниот систем, објавува:

Правила за постапка за пријавување и определување на надоместок на штета поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија

Со овие Правила за постапка за пријавување и определување на надоместок на штета поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија (во понатамошниот текст: Правила) се уредуваат постапката за пријавување и определување на надоместок на штета што им е причинета на производителите и потрошувачите приклучени на електродистрибутивниот систем, од страна на операторот на дистрибутивниот систем (во понатамошниот текст: ОДС).

Производители на електрична енергија

Во продолжение е опишана постапка за пријавување на штета кај производители, а исто така и начинот на утврдување на надоместок на штета кај производители.

Постапка за пријавување на штета кај производители

Производителот на електрична енергија кој смета дека му е причинета штета поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија произведена во неговата електроцентрала во електродистрибутивниот систем (во натамошниот текст: производител) предизвикани од ОДС, може да достави до ОДС барање за надомест на штета на образец БНШ.

Барањето се смета за уредно поднесено ако истото е поднесено:

- во архивата на ОДС, или
- по препорачана пошта со јасна идентификација на денот на приемот на барањето, или
- во електронска форма на адресата за електронска пошта steta_proizvoditeli@evn.mk.

Барањето од производителот се поднесува во рок од 60 дена од денот за којшто производителот тврди дека настанала штетата.

Ако барањето е поднесено по истекот на рокот од 60 дена, службата за обесштетување на ОДС донесува решение за отфрлање на барањето. Ако службата за обесштетување утврди дека барањето е нецелосно и/или неуредно, во рок од осум дена од приемот на барањето го известува Барателот за неуредноста на барањето и му определува дополнителен рок од 15 дена за негово доуредување. Ако Барателот не го доуреди барањето во дополнителниот рок, службата за обесштетување со решение го отфрла барањето. Против решението за отфрлање на барањето, Барателот, во рок од осум дена од денот на приемот на решението, може да поднесе приговор до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на

Република Македонија (во натамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика). Регулаторната комисија за енергетика донесува одлука во рок од осум дена од денот на приемот на приговорот.

Службата за обесштетување во рок од 15 дена од денот на приемот на уредно барање донесува:

- Одлука за усвојување на барањето, со која го определува износот на надоместокот на штета и начинот на којшто е извршена пресметката за определување на износот на надоместокот, или
- Одлука за одбивање на барањето како неосновано и ги образложува причините за одбивањето.

Службата за обесштетување ја доставува Одлуката до производителот во рок од три работни дена од денот на нејзиното донесување.

Во случај на намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија службата за обесштетување во пресметката ја користи методологијата од член 13, став (2) од Правилата за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија (Службен Весник на РМ бр. 231/18).

Заедно со Одлуката, службата за обесштетување доставува и спогодба за исплата на надоместокот. Ако производителот се согласи со износот на надоместокот определен во Одлуката, најдоцна во рок од пет работни дена писмено го известува за тоа ОДС, кој наредниот работен ден по приемот на известувањето го повикува да ја склучат спогодбата за исплата на надоместокот.

Ако производителот не се согласи со износите или со Одлуката, во рок од пет работни дена од приемот на Одлуката може да побара да одлучи Комисијата за утврдување на штети и определување на износот на надоместокот за штети (во понатамошниот текст: Комисија), формирана од страна на ОДС, во согласност со Правилата за определување на надоместок на штета причинета на производителите и потрошувачите на електрична енергија.

Комисијата работи во согласност со Деловник за работа на комисија за утврдување на штети и определување на износот на надоместокот за штети објавен на elktrodisturbucija.com).

Комисијата донесува Одлука за одбивање на барањето, ако во конечниот записник утврдила постоење на некоја од следниве причини:

1. намалената испорака или прекин во испораката настанала поради:
 - виша сила,
 - оштетувања што не биле предизвикани, ниту можеле да бидат спречени од страна на ОДС, предизвикани од дејствија на трети лица, или хаварии во постројки сопственост на трети лица, или
 - причини во електропреносниот систем ако барањето на производителот приклучен на електродистрибутивниот систем е доставено до ОДС,
 - испад кај производителот на електрична енергија,
 - испад во друга мрежа што повратно влијае врз дистрибутивната мрежа, или
 - испад во друга преносна мрежа поврзана со електропреносниот систем на Република Македонија, или
2. максималниот број на прекини во текот на еден ден (24 часа) е помал или еднаков на пет прекини или вкупниот број на прекини во текот на еден месец е помал или еднаков на 14, или

3. времетраењето на намалената испорака или прекин во испораката е пократко од девет часа во континуитет, или вкупното времетраење на намалената испорака или прекин во текот на еден календарски месец не надминува 12 часа.

Ако Комисијата утврди дека постои штета, донесува Одлука за усвојување на барањето, со која го определува износот на надоместокот на штета и начинот на којшто е извршена пресметката за определување на износот на надоместокот и во која ги наведува причините за настанувањето и времетраењето на намалената испорака односно прекилот на испорака на електрична енергија, како и другата штета што ја претрпел производителот.

Секоја страна во постапката пред Комисијата ги надоместува трошоците за учество и работа на членот на Комисијата којшто го назначила. Страната којашто го изгубила спорот во рок од 15 дена од конечноста на записникот на Комисијата, на сметката на независниот член на Комисијата уплатува средства за учеството во работата на Комисијата според вредноста на спорот и за реално направените трошоци во врска со неговата работа, врз основа на пресметка на трошоците изготвена од вештото лице, во согласност со прописот со којшто се утврдува наградата за вештите лица.

Страната која го изгубила спорот, а којашто не дала изјава за прифаќање на правосилноста на одлуката на Комисијата, може да достави приговор против одлуката до Регулаторната комисија за енергетика. Регулаторната комисија за енергетика донесува одлука во рок од 15 дена од денот на приемот на приговорот.

Утврдување на надоместок на штета кај производители

При утврдување на надоместокот за штетата се користи следната методологија:

1. количината на електрична енергија која не е испорачана во електродистрибутивниот систем од страна на производителот како последица на намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија се утврдува врз основа на просекот од:
 - петдневно просечно производство на електрична енергија на производителот во деновите непосредно пред настанување на прекилот или намалената испорака, и
 - петдневно просечно производство на електрична енергија на производителот во деновите по престанување на прекилот или намалената испорака, во период од денот идентичен со периодот на прекин или намалена испорака;
2. во случај на намалена испорака на електрична енергија, вкупната количина на неиспорачана електрична енергија за која треба да биде исплатен надоместок на штета се утврдува како разлика на вкупната количина на електрична енергија која требало да биде испорачана во согласност со точка 1 и измерената количина на испорачаната електрична енергија од страна на производителот во периодот на намалена испорака;
3. во случај на целосен прекин на испорака на електрична енергија, вкупната количина на неиспорачана електрична енергија е еднаква на вкупната количина на електрична енергија која требало да биде испорачана, утврдена во согласност со точка 1;
4. цената на електричната енергија е еднаква на:
 - повластената тарифа согласно одлуката за користење на повластена тарифа донесена од Регулаторната комисија за енергетика, ако производителот е повластен производител кој користи повластена тарифа,

- цената на електричната енергија на организираниот пазар ден однапред во моментот на прекин или согласно последниот договор за продажба на билатерален пазар, вклучувајќи ја и премијата, ако производителот е повластен производител кој користи премија, или
 - цената на електричната енергија на организираниот пазар ден однапред во моментот на прекин или согласно важечкиот договор за продажба на билатерален пазар во моментот на прекилот.
5. износот на надоместокот на штета настаната како последица на прекин, односно намалена испорака се утврдува како производ на вкупната количина на електрична енергија пресметана во согласност со точка 2, односно точка 3 и цената на електрична енергија утврдена во согласност со точка 4.

Потрошувачи на електрична енергија

Постапка за пријавување на штета кај потрошувач на електрична енергија

Потрошувачот на електрична енергија кој смета дека му е причинета штета поради намалена испорака или прекин во испораката на електрична енергија во електродистрибутивниот систем (во натамошниот текст: потрошувач) може да достави до ОДС барање за надомест на штета. Потрошувачот може да го овласти својот снабдувач да го застапува во постапката за обесштетување пред ОДС. Потрошувачот од категоријата домаќинство или мал потрошувач кој е снабдуван од универзалниот снабдувач, во постапката пред ОДС може да биде застапуван од универзалниот снабдувач.

Барањето за надомест на штета се смета за уредно ако е поднесено:

1. во архивата на ОДС, или
2. по препорачана или курирска пошта со јасна идентификација на денот на кој потрошувачот го испратил, а ОДС го примил на барањето, или
3. во електронска форма на адресата за електронска пошта steta_potrosuvaci@evn.mk.

Кон барањето за надомест на штета потрошувачот може да приложи и резултати од мерењата извршени согласно Правилникот за контрола на квалитетот на електричната енергија од кои се утврдува дека квалитетот на испорачаната електрична енергија не е во согласност со параметрите за квалитет утврдени во соодветните мрежни правила и важечките стандарди во Република Македонија.

Барањето за надомест на штета се поднесува како:

1. Барање за исплата на стандарден надоместок на штета, или
2. Барање за надоместок на штета настаната врз имотот на потрошувачот поради намалена испорака или прекин на испорака на електрична енергија.

Кон барањето од точка 2, потрошувачот поднесува докази за претрпената штета, како и процена на штетата. Во рок од 15 дена од денот на приемот на целосното барање од точките 1 и 2, ОДС одлучува по барањата и донесува:

- Одлука за усвојување на барањето, со која го определува износот на надоместокот, или
- Одлука за одбивање на барањето како неосновано и ги образложува причините за одбивањето.

Одлуката за усвојување на барањето, заедно со спогодба за исплата на надоместокот, операторот ги доставува до потрошувачот, односно неговиот овластен застапник во рок од три работни дена.

Ако потрошувачот се согласи со износот на надоместокот, најдоцна во рок од три работни дена писмено го известува за тоа ОДС, а ОДС наредниот ден од приемот на известувањето го повикува да склучат спогодба за исплата на надоместокот. Ако потрошувачот не се согласи со износот, или со Одлуката, во рок од пет работни дена од приемот на одлуката може да поднесе барање до Комисија формирана од ОДС.

ОДС нема обврска за плаќање на надоместокот за штета ако се утврди дека постојат основи за ослободување на ОДС од одговорност за штета, односно ако штетата настанала поради:

1. прекин предизвикан од повратно влијание на уредите на потрошувачот врз соодветниот систем, или
2. дејствија на трети лица кои не се ангажирани од ПДСт, или
3. виша сила, или настани и состојби утврдени во договорот за приклучување и користење на мрежата, односно општите правила за користење на мрежата уредени во соодветните мрежни правила, а кои преставуваат основа за ослободување на ОДС од одговорноста за штета, или
4. планиран прекин, а за тоа снабдувачот, односно потрошувачот:
 - биле известени од страна на ОДС на начин утврден со соодветните мрежни правила,
 - биле известени за промената на терминот во кој ќе има прекин на начин утврден со соодветните мрежни правила, или
 - терминот за планираниот прекин бил претходно усогласен со потрошувачите на кои, согласно правилата за снабдување со електрична енергија и соодветните мрежни правила, не смее да им се прекине електричната енергија, или потрошувачите на кои електричната енергија им е неопходна за непречено одвивање на нивниот производствен процес.

ОДС нема обврска за плаќање на надоместокот за штета ако:

- потрошувачот има повеќе од три неплатени фактури за користење на мрежата на која што е приклучен, освен ако не е вклучен во категоријата на ранливи потрошувачи,
- Регулаторната комисија за енергетика го одобрила приклучувањето иако ОДС го одбил, а корисникот дал изјава дека нема да се жали на квалитет на електричната енергија, или
- Регулаторната комисија за енергетика наложила приклучување на приватни мрежи што не се во сопственост на ОДС.

Потрошувачот има право да поднесе барање до ОДС за исплата на стандарден надоместок на штета во случај на ненајавен прекин во испораката на електрична енергија или во случај кога најавениот прекин ќе трае подолго отколку што е наведено во најавата за прекилот.

По исклучок од предходното, потрошувачот има право на стандарден надоместок за штета кога прекилот е најавен, а неговото времетраење во континуитет е:

- за најмалку 12 часа подолго од времето предвидено за отстранување на причината за прекилот, утврдено во согласност со Листа на временски интервали потребни за отстранување на прекините во зависност од времетраењето и причините за нивното настанување, или
- за најмалку 12 часа подолго од времето на планираниот прекин за кој потрошувачите се уредно известени, или
- подолго од 5 часа во случаите на планирани прекини за кои потрошувачите не биле уредно известени.

Утврдување на надоместок на штета кај потрошувачи

Стандардниот надоместокот на штета се определува како процент од вкупниот надоместок за користење на соодветниот систем што го платил потрошувачот во претходните 12 месеци на следниот начин:

- 10% за првите 6 часа по истекот на времето кое изнесува 12 часа зголемени за времето предвидено за отстранување на причината за прекилот, утврдено во согласност со Листа на временски интервали ,
- 20% за секои следни започнати 24 часа по првите 6 часа.

Вкупниот стандарден надоместок на штета не може да го надмине износот од 50 % од вкупниот надоместокот за користење на системот што го платил потрошувачот во последните 12 месеци пред моментот на настанување на штетата. Вкупниот стандарден надоместок на штета се намалува за 50% ако потрошувачот има три неплатени доспеани фактури за користење на соодветниот систем.